

OUDE DIJK 1A BUITENPOST

QUICKSCAN NATUURWETGEVING

Mulder Ecologie
Van Goghstraat 75
9718 MT Groningen
www.mulder-ecologie.nl
info@mulder-ecologie.nl

OUDE DIJK 1A BUITENPOST

QUICKSCAN NATUURWETGEVING

Datum	07-02-2022
Rapportkenmerk	2021034
Opdrachtgever	Spoelstra Omgevingsadviseur
Contactpersoon	Dhr. A.J. Spoelstra
Auteur	Mevr. S.A. Mulder
Versie	Definitief

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
1.3	Planvoornemen.....	3
1.4	Werkwijze	4
2	Resultaten en effectbepaling	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Gebiedsbescherming en bescherming van houtopstanden.....	6
2.2.1	Natura 2000	6
2.2.2	Houtopstanden	7
2.2.3	Natuurnetwerk Nederland (NNN).....	7
2.3	Soortenbescherming.....	10
2.3.1	Amfibieën en reptielen	10
2.3.2	Insecten	11
2.3.3	Planten.....	11
2.3.4	Vissen en andere van water afhankelijke soort(groep)en.....	11
2.3.5	Vogels	12
2.3.6	Zoogdieren.....	13
3	Conclusies en aanbevelingen	15
3.1	Gebiedsbescherming en houtopstanden.....	15
3.1.1	Natura 2000.....	15
3.1.2	Houtopstanden.....	15
3.1.3	Natuurnetwerk Nederland (NNN).....	15
3.2	Soortenbescherming.....	15
3.2.1	Vogels	15
3.2.2	Overige soorten en zorgplicht.....	16
3.3	Vrijblijvend advies stimuleren biodiversiteit	16
4	Bronnen	17
Bijlage I	Fotobijlage	18
Bijlage II	Toetsingskader.....	24

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een bedrijfswoning te realiseren aan de Oude Dijk 1a in Buitenpost. Met het oog op deze plannen is een uitbreiding van het agrarisch bouwvlak voorzien (zie verder §1.3). Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging nodig. In het kader hiervan moet de haalbaarheid van het voornemen onder meer worden beoordeeld in relatie tot de natuurwetgeving. Om inzicht te verkrijgen in de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden in (de omgeving van) het plangebied en te kunnen bepalen of het uitvoeren van het planvoornemen kan leiden tot negatieve effecten op deze waarden, is een ecologische toetsing uitgevoerd. Deze toetsing heeft in eerste instantie bestaan uit een verkennend onderzoek, een quickscan.

1.2 Plangebied

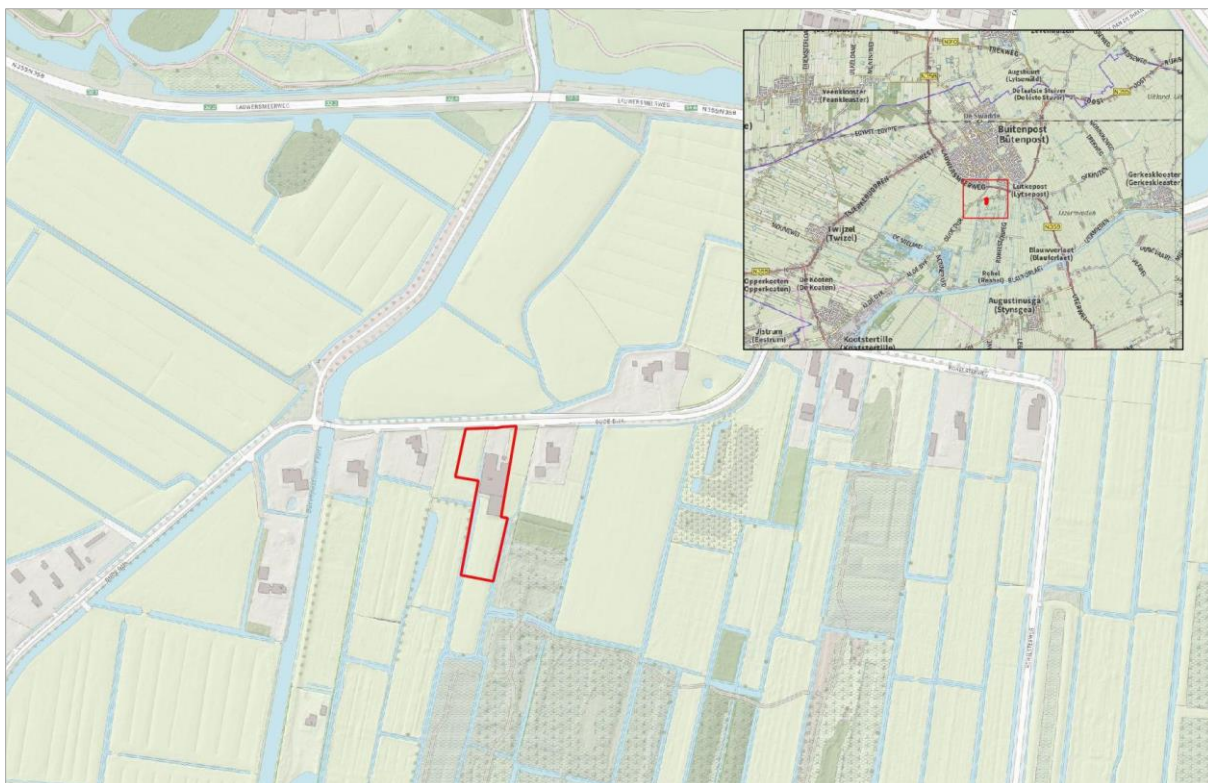
Het plangebied bevindt zich aan de Oude Dijk 1a in Buitenpost, gemeente Achtkarspelen, provincie Fryslân (afb. 1). Het is gelegen in de Noordelijke Friese Wouden in het noordoosten van de provincie. De Oude Dijk volgde in het verleden de rivierloop van de nu grotendeels verdwenen Oude Ried. De locatie bevindt zich direct ten noorden van de mieden of veenhooilanden van polder Rohel, de Reahelstermieden. Dit voormalige petgatengebied vormt tegenwoordig een natuurgebied.

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een agrarisch bedrijfsperceel met schapenschuur en twee graslandpercelen ten westen en zuiden hiervan (afb. 2). Beide graslandpercelen zijn in regulier agrarisch gebruik. De perceelscheiding ten noorden en oosten van de te realiseren woning bestaat uit een gemengde begroeiing. Jaarrond watervoerende watergangen zijn hier niet aanwezig. Wel bevinden deze zich langs de zuidzijde van het perceel met de te realiseren woning en langs alle zijden van het graslandperceel ten zuiden van de schapenschuur. Ten oosten van dit perceel bevindt zich een moerasbos. De percelen ten zuiden van het plangebied worden extensief agrarisch beheerd. De schuur is in diverse bouwfasen tot stand gekomen. Van het oudste gedeelte van de schuur resteert nog een stenen muur langs de noordwestzijde, de meer recente aanbouwen zijn opgebouwd uit staalplaten. De dakbedekking bestaat uit golfplaten. De (half)verharde oprit aan de noordzijde van de schuur bestaat ten dele uit betonplaten. De oprit functioneert op dit moment tevens als opslagplaats van balen kuilvoer en landbouwmaterieel. Fotobijlage I geeft een impressie van het plangebied.

1.3 Planvoornemen

Het planvoornemen bestaat uit een uitbreiding van het agrarisch bouwvlak aan de Oude Dijk 1a in het bestemmingsplan (afb. 2). Dit met het oog op:

- De bouw van een bedrijfswoning op het graslandperceel ten westen van de schuur;
- Het verplaatsen van kuil en materieel naar het graslandperceel ten zuiden van de schuur en de mogelijkheid tot een toekomstige uitbreiding van de schapenschuur op dit perceel, in het verlengde van de laatste uitbreiding. Of deze uitbreiding er daadwerkelijk gaat komen, is op dit moment nog niet bekend.

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied aan de Oude Dijk 1a ten zuiden van Buitenpost (inzet) en langs de noordzijde van de Reahelstermieden. Bron: PDOK (Open Topo).

Het plan voorziet niet in de kap van bomen, noch in het wijzigingen van (het beheer en onderhoud van) de aanwezige sloten en percelen. Alle werkzaamheden worden overdag uitgevoerd en het plangebied wordt 's nachts niet (aanvullend) verlicht. Een concrete planning voor de realisatie van de woning is afhankelijk van de doorlooptijd(en) van de procedure(s), maar het streven is om de bouw van de woning na de bouwvak van 2022 (vanaf medio augustus) op te starten.

1.4 Werkwijze

Deze quickscan heeft bestaan uit een bronnenonderzoek en een eenmalig veldbezoek. Voor het verkrijgen van een actueel overzicht van de uit de omgeving van het plangebied bekende beschermde soorten is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. De NDFF is een uitgebreide natuurdatabank met daarin uitsluitend gevalideerde informatie aangaande het voorkomen en de verspreiding van Nederlandse flora en fauna. Voor deze quickscan is gebruik gemaakt van waarnemingen uit de NDFF binnen een afstand van ongeveer 3 km van het plangebied over de afgelopen 5 jaar. Het veldbezoek is uitgevoerd op donderdagochtend 6 januari 2022, bij een temperatuur van rond het vriespunt en een vrij matige wind uit het zuidwesten (3 Bft). Bij dit veldbezoek is het plangebied beoordeeld op de aanwezigheid van beschermde soorten en/of de (mogelijke) geschiktheid van het plangebied voor deze soorten op basis van terreinkenmerken en expert judgement.

Afbeelding 2. Locatie plangebied aan de Oude Dijk 1a in Buitenpost. Links van de schuur de te realiseren bedrijfswoning, ten zuiden de uitbreiding van het bouwvlak met het oog op een mogelijke toekomstige uitbreiding van de schuur.

2 Resultaten en effectbepaling

2.1 Inleiding

Het voornaamste kader waarbinnen het onderzoek is uitgevoerd, vormt de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). Deze wet voorziet in de bescherming van gebieden (uitsluitend Natura 2000), soorten en houtopstanden. De bescherming van andere (natuur)gebieden, waaronder het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur of EHS), loopt via het ruimtelijke ordeningsrecht en is vastgelegd in de provinciale Verordening Romte Fryslân 2014 (geconsolideerde versie maart 2021). Via deze verordening werken de provinciale ruimtelijke belangen door in gemeentelijke bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. In bijlage II worden beide toetsingskaders nader toegelicht. In onderstaand hoofdstuk worden de voorgenomen activiteiten getoetst aan de Wet natuurbescherming en de provinciale verordening.

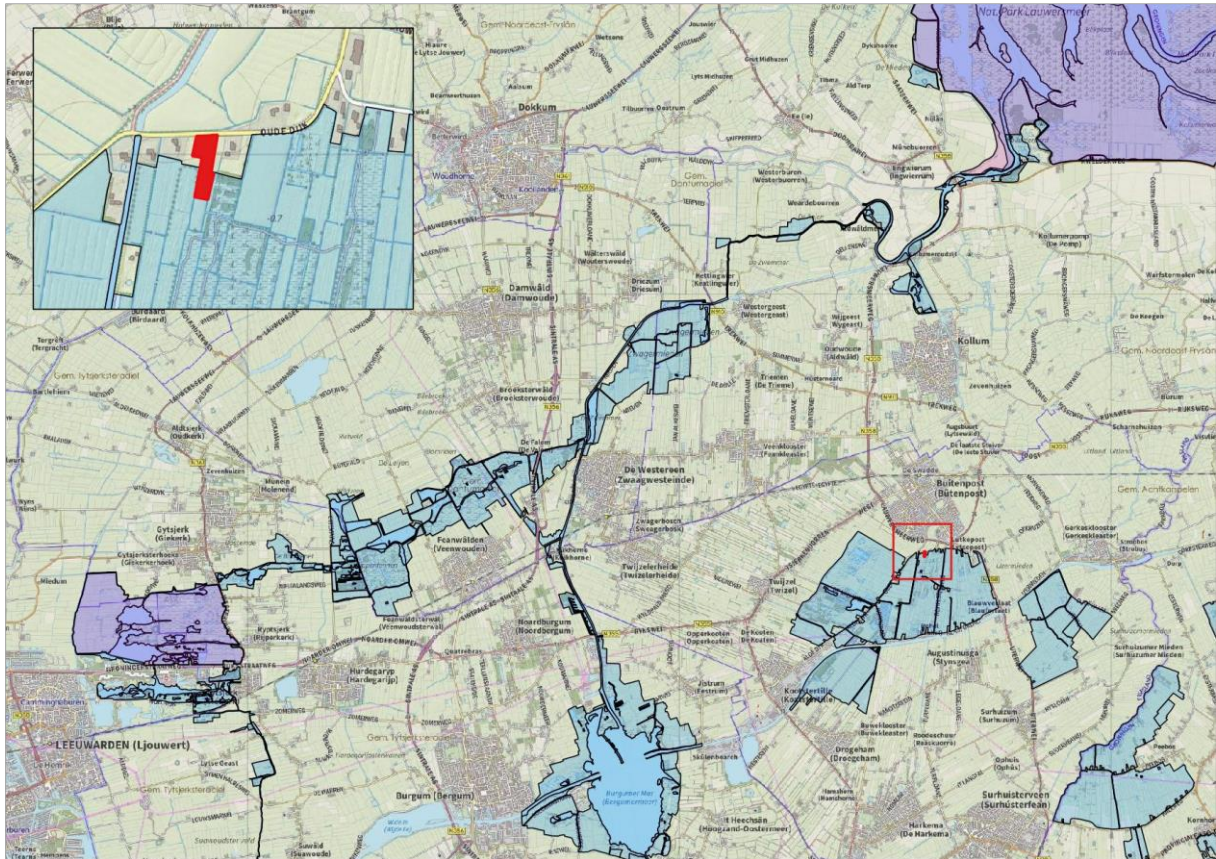
2.2 Gebiedsbescherming en bescherming van houtopstanden

2.2.1 Natura 2000

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied (afb. 3). De meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden vormen het Lauwersmeergebied ongeveer 9 km ten noorden van het plangebied en de Groote Wielen bij Leeuwarden ruim 15 km naar het westen. Overige Natura 2000-gebieden bevinden zich op een afstand van meer dan 15 km.

Uitgangspunt ten aanzien van de bescherming van Natura 2000-gebieden is dat een activiteit of ruimtelijke ontwikkeling niet mag leiden tot negatieve effecten op de voor deze gebieden geformuleerde instandhoudingsdoelen. Deze negatieve effecten kunnen bijvoorbeeld het gevolg zijn van de depositie van stikstof samenhangend met de voorgenomen activiteiten en/of andere storingsfactoren, waaronder bijvoorbeeld de uitstraling van licht en geluid (zowel tijdens uitvoering van werkzaamheden als in de nieuwe situatie).

Veel Nederlandse Natura 2000-gebieden hebben te maken met een stikstofoverschot. In 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden en is door middel van het Besluit stikstofreductie en natuurverbetering (BSN) de Wnb aangepast. In dit besluit is een vrijstelling van een vergunning voor stikstofdepositie opgenomen, die per 1 juli jl. van kracht is. Deze vrijstelling geldt voor de sloop en bouw van woningen, utiliteitsgebouwen en andere bouwwerken, maar ook voor aanlegactiviteiten en grond-, weg- en waterbouw. Ook is deze van toepassing op met deze werkzaamheden samenhangende vervoersbewegingen. De vrijstelling geldt voor de sloop-, bouw- en aanlegfase, maar is niet van toepassing op structurele stikstofemissies als gevolg van een (veranderende) gebruiksfase of voor het delven van grondstoffen en de productie van bouwmaterialen.

Afbeelding 3. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebieden in paars en gebieden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) ofwel planologische Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in lichtblauw. Inzet: plangebied ten opzichte van NNN in polder Rohel.

In het geval van voorliggend plan kan gesteld worden dat de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden, het Lauwersmeer en de Groote Wielen, beide niet kampen met een overbelasting aan stikstof. Daarnaast behelzen de voorgenomen werkzaamheden de bouw van een bedrijfswoning behorend bij het naastgelegen agrarische bouwperceel met schapenschuur. Van een structurele en significante toename van stikstofemissie is geen sprake. De in de voorgaande paragraaf besproken vrijstelling is daarom van toepassing op de voorgenomen ontwikkeling. Een aanvullende toetsing in het kader van stikstofdepositie (AERIUS-berekening) is niet aan de orde. Ook negatieve effecten van andere storingsfactoren op (habitat van) soorten en/of habitattypen van in de omgeving van het plangebied aanwezig Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten, gezien de genoemde afstanden tot deze gebieden.

2.2.2 Houtopstanden

In het kader van de uitvoer van het planvoornemen vinden geen wijzigingen plaats aan de rond het perceel aanwezige beplanting. Er worden geen bomen gekapt (§1.3). Het onderdeel houtopstanden van de Wnb is niet van toepassing.

2.2.3 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied maakt ten dele deel uit van het NNN. De locatie van de te realiseren bedrijfswoning is gelegen op een perceel net *buiten* het NNN, het graslandperceel ten zuiden van de schapenschuur ligt *binnen* het NNN en maakt deel uit van de Reahelstermieden in polder Rohel (afb.3).

Effectbepaling realisatie bedrijfswoning buiten het NNN

Conform de provinciale verordening zijn ontwikkelingen *buiten* het NNN toegestaan, mits deze geen significante negatieve effecten op het NNN tot gevolg hebben (het 'ja, mits' principe). Anders dan binnen het NNN (zie hieronder) beperken deze effecten zich tot verstoring door betreding of door geluid of licht. Met de bouw van een enkele woning voor particulier gebruik zijn significante effecten op het aangrenzende NNN ten gevolge van betreding, geluid of licht in de nieuwe situatie niet te verwachten. De uitbreiding vindt plaats op het noordelijke gedeelte van het perceel en de werkzaamheden voorafgaand aan het gebruik van de woning zijn van tijdelijke aard en beperkt in omvang en uitstraling. Significante effecten op het NNN ten gevolge van de realisatie van de woning zijn uitgesloten.

Effectbepaling uitbreiding agrarisch bouwvlak binnen het NNN

Activiteiten en ontwikkelingen *binnen* het NNN zijn niet toegestaan wanneer deze (kunnen) leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN, een significante vermindering van de oppervlakte van het NNN of tot een significante aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van de NNN. Deze zaken worden hieronder besproken. Overigens is op gronden die nog niet zijn verworven voor natuurontwikkeling voortzetting van het bestaande gebruik inclusief de bijbehorende bestemmingsregeling mogelijk. Het binnen het NNN gelegen perceel is op dit moment in eigendom van de initiatiefnemer. In het vigerende bestemmingsplan heeft dit perceel de bestemming 'agrarisch – met waarden natuurwetenschap' (zonder bouwvlak).

1. Onder de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN worden de aanwezige en potentiële natuurwaarden verstaan. Deze zijn in de vorm van natuurbeheertypen vastgelegd in het provinciale Natuurbeheerplan. Het graslandperceel waarop de uitbreiding van het bouwvlak is voorzien, wordt in het Natuurbeheerplan 2022 aangeduid met het natuurbeheertype N00.01 'Nog om te vormen naar natuur' (afb. 4). Ten aanzien van N00.01 wordt op de website van BIJ12 het volgende gezegd¹:

“Gronden met een intensief agrarisch of ander verleden die een natuurbestemming krijgen, hebben meestal niet van de ene op de andere dag natuurwaarden. Hiervoor is eerst een omvormingsbeheer (vershraling) nodig of inrichting, zoals het afvoeren van de voedselrijke bouwvoor of bosaanplant. Dit kan vaak niet meteen. Vaak is er wel al aangepast beheer nodig.”

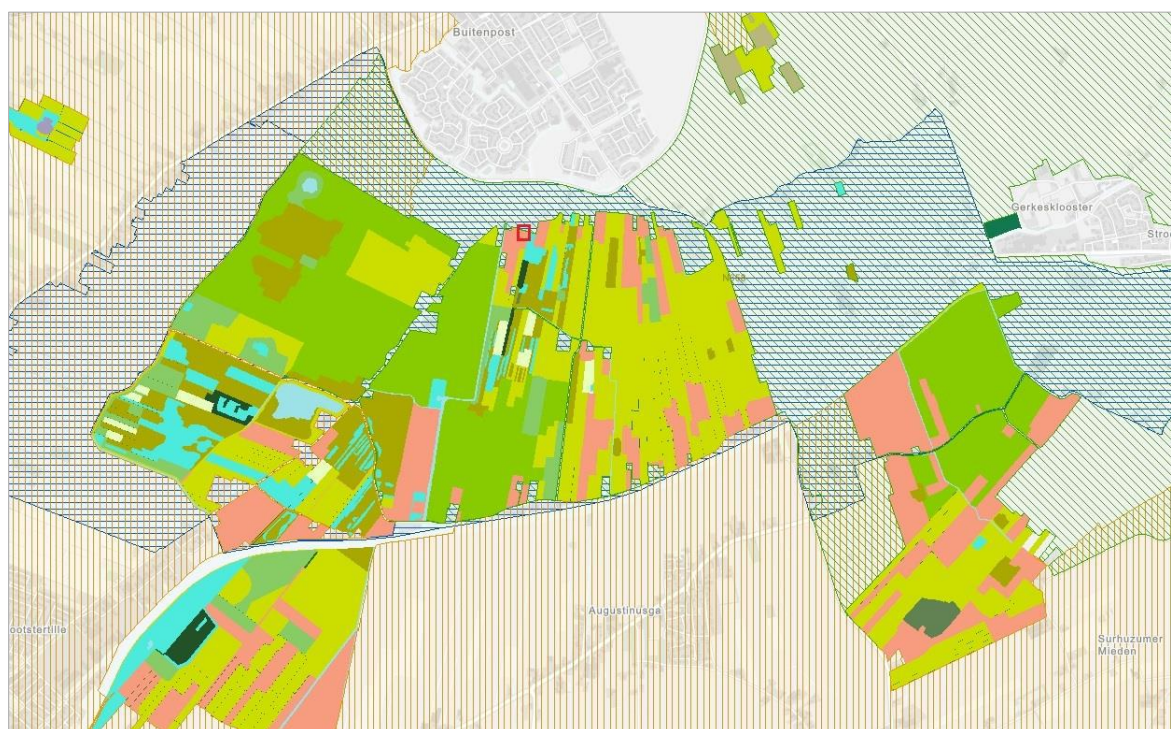
De ambitie bestaat eruit om hier op termijn het natuurbeheertype N12.02 'Kruiden- en faunarijk grasland' te realiseren². Dit betreft een zeer breed natuurbeheertype, waarbij het potentieel aan te realiseren natuurwaarden sterk afhankelijk is van diverse factoren, waaronder bodemtype, (historisch en huidig) landgebruik en beheer. In het ideaalbeeld heeft het natuurbeheertype een zekere structuurvariatie en met name relevantie voor diverse soorten fauna; de waarden van dit type graslanden ligt veelal niet in de aanwezige flora en vegetatie.

In de huidige situatie bestaat het perceel uit productief agrarisch grasland met op het perceel geringe natuurwaarden (bijlage I). Wel kunnen deze waarden in beperkte mate aanwezig zijn in de aan het perceel grenzende watergangen en percelen (§2.3). In de praktijk blijkt het omvormen van

¹ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n00-natuurtypen/n00-01-nog-om-te-vormen-naar-natuur/>

² <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n12-rijke-graslanden-en-akkers/n12-02/>

productief grasland naar een soortenrijk kruiden- en faunarijk grasland diverse problemen te geven. Een veelvoorkomend probleem op veengronden vormt verruiging van het natuurbeheertype met pitrus. De veelvuldige aanwezigheid van pitrus op de (lage gedeelten van) extensief beheerde aangrenzende graslandpercelen wijst erop dat deze problematiek vermoedelijk ook relevantie heeft voor het plangebied. Daarnaast lenen kleine percelen zich in de regel slecht voor de ontwikkeling van de voor het natuurbeheertype benodigde structuurvariatie. Het potentieel van het perceel voor een waardevol kruiden- en faunarijk grasland is daarom, gegeven de uitgangssituatie, naar verwachting beperkt. Er zal vermoedelijk een intensief (omvormings)beheer benodigd zijn om tot een optimale ontwikkeling van natuurwaarden te komen. Samengevat kan worden gesteld dat de natuurwaarden van het NNN in het plangebied op dit moment gering zijn en naar verwachting ook beperkt zullen blijven in het geval er door middel van een aangepast beheer zal worden besloten tot het optimaliseren van deze natuurwaarden.

Afbeelding 4. Ligging van het plangebied (rode kader) op het Natuurbeheerplan. In roze natuurbeheertype N00.01 'Nog om te vormen naar natuur'. Bron: Natuurbeheerplan provincie Fryslân 2022.

2. Met de uitbreiding van het agrarisch bouwvlak wordt in de toekomst een uitbreiding van de schuur binnen het NNN mogelijk gemaakt. Of deze uitbreiding er daadwerkelijk gaat komen, is op dit moment nog niet bekend. De uitbreiding van het agrarisch bouwvlak ten zuiden van de schuur omvat een oppervlakte van maximaal circa 0,15 hectare (afb. 2). Alleen al het gedeelte van Polder Rohel waarbinnen het plangebied gelegen is, tussen de Bûtenpostmer Feart en de Rohelsterweg, heeft een oppervlakte van circa 135 hectare. De aangrenzende NNN-gebieden hebben een gecombineerd oppervlak van een veelvoud hiervan.³ Er is dus slechts sprake van een minimaal

³ Overigens zal in het geval van uitbreiding van de schuur deze aansluitend op de laatste uitbreiding langs de zuidoostzijde van de schuur worden gerealiseerd en maximaal een gedeelte van genoemde 0,15 hectare beslaan (pers. med. initiatiefnemer).

ruimtebeslag op het NNN in het geval met een bestemmingsplanwijziging de mogelijkheid wordt gecreëerd tot uitbreiding van de bestaande schapenschuur.

3. Ook vanuit het oogpunt van robuustheid en samenhang kan een nieuwe ontwikkeling leiden tot een significante aantasting van het NNN. Er mag geen sprake van een significante aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van de NNN. Het plangebied is gelegen op de grens van het NNN van polder Rohel en de open graslanden (geen NNN) en de bebouwde kom van Buitenpost ten noorden van het plangebied. Langs de westzijde van het plangebied bevinden zich eveneens enkele graslandpercelen die nog naar natuur moeten worden omgevormd (afb. 4). Het huidige beheer van deze percelen is net als in het plangebied overwegend regulier agrarisch. Vanwege het huidige beheer, de ligging van het plangebied langs de grens van een omvangrijk NNN-gebied en het ontbreken van andere natuurgebieden waarmee het plangebied in verbinding staat, kan worden uitgesloten dat een mogelijke uitbreiding van een schuur op een gedeelte van het perceel leidt tot een significante aantasting van de robuustheid van het gebied, dan wel de samenhang tussen NNN-gebieden.

Op grond van bovenstaande wordt geconcludeerd dat er sprake is van een minimaal ruimtebeslag op het NNN. De natuurwaarden zijn in de huidige situatie, een regulier beheerd agrarisch grasland, laag. Ook de potenties van het natuurbeheertype dat geambieerd wordt, kruiden- en faunarijk grasland, zijn (onder meer) gezien het (historisch) landgebruik op de locatie, de ondergrond en de beperkte oppervlakte van het perceel, gering. Gezien de ligging op de overgang van een uitgestrekt natuurgebied naar open graslanden en de bebouwde kom van Buitenpost, is een essentieel belang van het perceel voor de samenhang tussen gebieden van het NNN en/of de robuustheid van het NNN uitgesloten. Van een significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN is naar verwachting geen sprake. Het is aan het bevoegd gezag om te beoordelen of deze effectbepaling in het kader van het NNN een voldoende onderbouwing vormt voor de voorgenomen bestemmingsplanwijziging, dan wel dat hiervoor een uitgebreidere 'nee, tenzij' toetsing voor het NNN noodzakelijk is.

2.3 Soortenbescherming

2.3.1 Amfibieën en reptielen

Van de Europees beschermde soorten amfibieën en reptielen (§3.2 Wnb, zie bijlage II) ligt het plangebied alleen binnen het verspreidingsgebied van heikikker. De soort komt voor in de aan het plangebied grenzende natuurgebieden (Wâld- en Reahelstermieden, Twijzelermieden). Heikikker mijdt echter intensief gebruikt agrarisch gebied, infrastructuur en bebouwing. Enkele sloten grenzend aan het plangebied vormen in potentie geschikt voortplantingsbiotoop van de soort, maar hieraan zijn geen werkzaamheden voorzien (§1.3). De zomerbiotoop van heikikker bestaat uit vochtige, wat ruiger begroeide locaties. De overwintering vindt plaats op droge en vorstvrije locaties, in laagveengebieden vaak langs sloten met afgetrapte slootkanten en in bosjes, maar niet midden in weilanden. Mocht van een uitbreiding van de schuur sprake zijn, dan wordt deze op het perceel gerealiseerd, in het verlengde van de meest recente uitbreiding (§1.3). Vanwege deze ligging in een nat en regulier beheerd agrarisch

graslandperceel, zonder geschikt zomerbiotoop en overwinteringslocaties voor heikikker, zijn negatieve effecten op deze soort niet aan de orde.

Het plangebied ligt buiten het verspreidingsgebied van nationaal beschermde (§3.3 Wnb, zie bijlage II) soorten reptielen, waaronder ringslang en levendbarende hagedis. Op basis van het bekende verspreidingsgebied van de nationaal beschermde soorten amfibieën en de in en rondom het plangebied aanwezige biotoop, worden hier uitsluitend algemeen voorkomende soorten amfibieën met een provinciale vrijstelling van de ontheffingsplicht verwacht. Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker. Voor deze soorten hoeft, zelfs als ze binnen het plangebied worden verwacht of aanwezig zijn, geen ontheffing Wnb soortenbescherming te worden aangevraagd. Wel geldt ook voor deze soorten te allen tijde de zorgplicht (zie bijlage II).

2.3.2 Insecten

In het plangebied ontbreekt leefgebied voor beschermde soorten insecten. In 2020 zijn op enige afstand van het plangebied twee waarnemingen van de grote vos gedaan, een zeldzame dagvlindersoort. De grote vos staat bekend staat als een zwerver. In de afgelopen jaren duikt de soort incidenteel verspreid over het land op. Er is op dit moment echter geen sprake van de aanwezigheid van duurzame populaties in Noord-Nederland. Ook de zilveren maan, een zeldzame dagvlinder van schrale, natte tot vochtige graslanden en ijl, bloemrijk rietland, bij voorkeur omzoomd met struweel of bos komt niet meer in de omgeving van het plangebied voor. Tot enkele decennia geleden kwam de soort voor in de mieden, maar kan hier nu – voor zover bekend – als uitgestorven worden beschouwd. Binnen het plangebied ontbreekt bovendien geschikt leefgebied voor de soort. De groene glazenmaker, een Europees beschermde libellensoort, komt tot op heden voor in de aan het plangebied grenzende mieden. Groene glazenmaker is onlosmakelijk verbonden met krabbenscheervegetaties. In de krabbenscheerplanten worden de eieren afgezet en ontwikkelen de larven zich. De sloten langs het plangebied zijn ongeschikt voor dit type vegetatie. Bovendien vinden er aan deze sloot geen werkzaamheden plaats.

2.3.3 Planten

Tijdens het verkennend veldonderzoek zijn geen beschermde planten aangetroffen, noch de geschikte randvoorwaarden hiervoor. Wettelijk beschermde soorten, die in de regel kritische eisen stellen aan hun standplaatsen, worden in een regulier gebruikt agrarisch graslandperceel niet verwacht. Negatieve effecten op beschermde flora zijn uitgesloten.

2.3.4 Vissen en andere van water afhankelijke soort(groep)en

Er vinden geen werkzaamheden plaats aan de rondom het plangebied aanwezige watergangen, anders dan voortzetting van het huidige beheer en onderhoud (§1.3). Negatieve effecten op beschermde vissoorten en/of andere voor hun bestaan van water afhankelijke soort(groep)en zijn niet aan de orde.

2.3.5 Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Negatieve effecten op aan bebouwing gebonden soorten als huismus is uitgesloten. De huismus is een uitgesproken standvogel, die jaarrond in de directe omgeving van de nestlocaties aanwezig is. Tijdens het onderzoek zijn geen waarnemingen van huismus gedaan. De uitbreiding aan de zuidzijde van de schuur biedt bovendien geen geschikte nestlocaties voor de soort. Ook is uitgesloten dat de twee agrarische graslandpercelen een essentieel deel uitmaken van het functionele leefgebied van huismussen met eventuele verblijfplaatsen in aangrenzende opstallen en woningen. De schapenschuur is ongeschikt voor kerkuil (geen toegangsruimten en geschikte nestlocaties). Paal- of boomnesten van ooievaar zijn in de omgeving niet aanwezig.

In een zwarte els langs de noordzijde van het perceel met de te realiseren woning bevindt zich een boomnest, vermoedelijk van zwarte kraai (afb. 5). Oude kraaiennesten worden ook als nestlocatie gebruikt door enkele soorten met een jaarrond beschermde nest, waaronder buizerd en ransuil. Gezien de locatie van het nest in de top van de boom (en niet in een boomvork of tegen de stam leunend), langs een verkeersweg en nabij bebouwing, wordt uitgesloten dat het nest door buizerd of ransuil gebruikt is of wordt. Andere boomnesten van vogels met (potentieel) jaarrond beschermde nesten zijn in en rond het plangebied niet vastgesteld. Het is echter niet uitgesloten dat in het aan het plangebied grenzende natuurgebied vogels met een jaarrond beschermde status (buizerd, havik, ransuil of sperwer) tot broeden komen. In dat geval kan in het geval van het uitvoeren van werkzaamheden tijdens het broedseizoen sprake zijn van een verstoring - en hiermee aantasting van de functionaliteit - van aanwezige nesten. Een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb is eenvoudig te voorkomen door werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen.

Afbeelding 5. Boomnest van vermoedelijk zwarte kraai langs de noordzijde van het plangebied.

Overige broedvogels

In het plangebied en directe omgeving kunnen enkele soorten algemene vogels tot broeden komen. Nesten van deze vogels zijn alleen wettelijk beschermd gedurende het broedseizoen. Het vernietigen en/of verstoren van vogelnesten gedurende het broedseizoen betreft een overtreding van de Wnb, waarvoor geen ontheffing kan worden aangevraagd. Het optreden van negatieve effecten op deze broedvogels kan eenvoudig voorkomen worden door werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen en indien er geen broedgevallen aanwezig zijn.

2.3.6 Zoogdieren

Alle in Nederland levende vleermuizen genieten bescherming via de Habitatrichtlijn. Niet alleen de dieren zelf zijn beschermd, maar ook hun vaste rust- en voortplantingslocaties en de onderdelen die deel uitmaken van hun functionele leefomgeving, waaronder jachtgebieden en vaste vliegroutes tussen de verblijven en de jachtgebieden. In het zomerseizoen bevinden verblijfplaatsen van vleermuizen zich overwegend in bebouwing en bomen. In de winter komen daar koele en vochtige locaties zoals forten, (mergel)groeves, kelders en bunkers bij. Afhankelijk van de tijd van het jaar en de functie worden zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen onderscheiden.

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen aanwezig zijn in bebouwing en bomen. De uit staal- en golfplaten bestaande uitbreiding van de schuur (§1.2) is ongeschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Ditzelfde geldt voor de rondom het plangebied aanwezige bomen⁴. Bovendien worden er in het kader van het planvoornemen geen bomen gekapt (§1.3). Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen zijn hierom uitgesloten. Vleermuizen maken tussen hun verblijfplaatsen in bebouwing en bomen en hun jacht- of foerageergebied gebruik van vaste vliegroutes, overwegend lijnvormige landschapselementen als bijvoorbeeld lanen, boomsingels en (beschutte) waterpartijen. De watergangen, boomsingels en laagveenbosjes in en in de directe omgeving van het plangebied kunnen deel uitmaken van vliegroutes en/of foerageergebied van vleermuizen met verblijfplaatsen in de omgeving. Er is echter geen sprake van de aantasting van deze bestaande (groen)structuren en tijdens werkzaamheden wordt het plangebied niet (aanvullend) verlicht (§1.3). Daarnaast zijn er volop (kwalitatief vergelijkbaar) foerageergebied en vliegroutes aanwezig in de aan het plangebied grenzende natuurgebied. Ook negatieve effecten op essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes zijn hierom uitgesloten.

In de directe omgeving van het plangebied komen diverse beschermde soorten zoogdieren voor. Zo vormen de mieden in de omgeving van het plangebied het leefgebied van de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel⁵. In de regulier beheerde graslandpercelen van het plangebied ontbreken echter voldoende dekking en schuilmogelijkheden voor deze soorten. Ook boom- en steenmarter zijn uit de omgeving bekend, maar worden in het plangebied niet verwacht. Geschikte verblijfplaatsen van boommarter (boomholten, holen van grotere zoogdiersoorten of ruimtes onder boomwortels of takkenbossen) en steenmarter (als boommarter, maar vaak ook in gebouwen, op zolders, in

⁴ De bomen direct rondom het plangebied zijn gecontroleerd op potenties voor de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. Deze zijn niet vastgesteld. De bomen zijn te jong en/of bevatten geen holten, scheuren en/of losse schors welke door deze soorten gebruikt kunnen worden als vaste rust- en verblijfplaats. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten als ruige dwergvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis in en rondom het plangebied is uitgesloten.

⁵ Voor deze soorten geldt op dit moment in de provincie Fryslân (onder voorwaarden) een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen, maar deze komt met de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening 2022 te vervallen.

kruipruimtes, spouwmuren of ruimten onder het dak) ontbreken. Voor steenmarter geldt in de provincie Fryslân bovendien in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de ontheffingsplicht (§ 3.3. Wnb, zie bijlage II). De waterspitsmuis is een soort van schoon, zowel vrij snel stromend als stilstaand water met een goed ontwikkelde oevervegetatie. Deze kan variëren van kruidenrijke vegetaties langs waterkanten tot elzenbroekbos. De soort komt voor in de Wâld- en Reahelstermieden, maar wordt vanwege het ontbreken van een ruige overbegroeiing binnen het plangebied niet verwacht. De otter leeft in oeverzones van meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Ook in de mieden komt de soort de afgelopen jaren voor. In een otterterritorium bevinden zich diverse rust- of verblijfplaatsen. Deze kunnen in dichte rietvegetaties, struwelen en bosschages op oevers liggen, maar ook in natuurlijke en/of kunstmatige holten langs de oevers. Deze zijn niet aanwezig. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van otter is uitgesloten.

Op basis van bovenstaande en de in en rondom het plangebied aanwezige biotoop, worden uitsluitend nationaal beschermde soorten zoogdieren met een provinciale vrijstelling van de ontheffingsplicht verwacht. Hieronder vallen onder meer enkele soorten ware muizen, woelmuizen en/of spitsmuizen, en soorten als egel, haas, vos en ree. Gezien de aard van het plangebied, regulier gebruikte agrarisch graslandpercelen, worden verblijfplaatsen van deze vrijgestelde soorten in het plangebied bovendien in meerderheid niet verwacht. Voor deze soorten behoeft echter, zelfs indien deze binnen het plangebied worden verwacht of aanwezig zijn, geen ontheffing Wnb soortenbescherming behoeft te worden aangevraagd. Wel geldt (ook) voor deze soorten te allen tijde de zorgplicht (zie bijlage II).

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Gebiedsbescherming en houtopstanden

3.1.1 Natura 2000

De bouwvrijstelling van het Besluit stikstofreductie en natuurverbetering (BSN) is op de werkzaamheden van toepassing. Een aanvullend onderzoek in het kader van stikstofdepositie is hierom niet aan de orde. Ook andere effecten op de in de omgeving van het plangebied gelegen Natura 2000-gebieden worden op grond van de afstand tot deze gebieden en de en de beperkte duur, omvang en uitstraling van de voorgenomen activiteiten uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van Natura 2000 zijn niet aan de orde.

3.1.2 Houtopstanden

Er worden geen bomen gekapt in het kader van de voorgenomen activiteiten. Het onderdeel houtopstanden van de Wnb is niet aan de orde.

3.1.3 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied maakt ten dele deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De voorgenomen bestemmingsplanwijziging, die een eventuele uitbreiding van een bestaande schuur tot binnen het NNN mogelijk maakt, leidt naar verwachting niet tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN, een significante vermindering van de oppervlakte of een significante aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van het NNN. Het is aan het bevoegd gezag (de gemeente Achtkarspelen, al dan niet in overleg met de provincie Fryslân) om te beoordelen of deze effectbepaling in het kader van het NNN een voldoende onderbouwing vormt, dan wel dat hiervoor een uitgebreidere 'nee, tenzij' toetsing noodzakelijk is.

3.2 Soortenbescherming

3.2.1 Vogels

Het plangebied is geschikt als broedgebied voor enkele algemene soorten broedvogels. Ook kunnen in het aangrenzende natuurgebied, binnen verstoringssafstand van de werkzaamheden, enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten voorkomen. Het vernietigen en/of verstoren van vogelnesten gedurende het broedseizoen betreft een overtreding van de Wnb, waarvoor geen ontheffing kan worden verkregen. Een overtreding van de Wnb kan worden voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. In de Wnb wordt geen vaste periode voor het broedseizoen gedefinieerd. In de praktijk wordt hiervoor over het algemeen globaal de periode maart tot en met juli aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van de werkzaamheden. In het geval van realisatie van de woning na de bouwvak van 2022 zijn effecten op (jaarrond beschermde) vogels naar verwachting niet aan de orde.

3.2.2 Overige soorten en zorgplicht

Het optreden van negatieve effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna anders dan vogels is uitgesloten. Wel geldt voor alle soorten, in het bijzonder de in het plangebied te verwachten soorten amfibieën en zoogdieren met een provinciale vrijstelling, de algemene zorgplicht (bijlage II). Deze schrijft voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen.

3.3 Vrijblijvend advies stimuleren biodiversiteit

De biodiversiteit staat wereldwijd sterk onder druk, zeker in het sterk verstedelijkte en intensief agrarisch gebruikte Nederland. Oorzaken voor dit biodiversiteitsverlies vormen onder meer het verlies en versnippering van leefgebied door bijvoorbeeld verstedelijking en de aanleg van wegen en andere infrastructuur, een steeds verdere intensivering van de landbouw, verzuring en vermesting van grond door een overvloedige stikstofdepositie en klimaatverandering (verdroging). In de bebouwde omgeving maken oude(re) woningen en andere (bedrijfs)panden door sloop en renovatie bovendien steeds vaker ruimte voor goed geïsoleerde nieuwbouw zonder geschikte plekken voor verblijfplaatsen van bijvoorbeeld vogels en vleermuizen. Vanuit dit oogpunt bezien, maar óók omdat een groene leefomgeving een aantoonbaar positieve bijdrage levert aan het welzijn en de gezondheid van de mensen die erin wonen en werken, is het van groot belang om waar mogelijk biodiversiteit in (duurzaamheids)plannen en projecten mee te nemen. Bij dit zogenaamde *natuurinclusief bouwen* worden bij de (her)inrichting van een gebied waar mogelijk maatregelen meegenomen die bijdragen aan een meer groene en biodiverse leefomgeving.

Ook bij de bouw van de woning aan de Oude Dijk 1a kan met kleine maatregelen al een grote plus gerealiseerd worden ten aanzien van de biodiversiteit op het erf. Bijvoorbeeld door het vogelschroot op de derde panlat aan te brengen of geheel weg te laten. Of door een voor vleermuizen geschikte spouwconstructie toe te passen, dan wel inbouw- of opbouwkasten voor vleermuizen aan te bieden. Op internet is een grote hoeveelheid informatie over natuurinclusief bouwen beschikbaar. In hoofdstuk 4 worden diverse websites met praktische voorbeelden aangedragen.

4 Bronnen

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten. Versie 1.0, juli 2017.

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Gebiedendatabase Natura 2000-gebieden: <https://www.natura2000.nl/gebieden/friesland>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) uitvoerportaal, geraadpleegd op 6 januari 2022: <https://ndffecogrid.nl/>

Natuurbeheerplan Fryslân 2022: <https://www.fryslan.frl/natuurbeheerplan2022>

Natuurinclusief bouwen:

- <https://www.checklistgroenbouwen.nl/maatregelen/>
- <https://bouwnatuurinclusief.nl/gemeente>
- <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/technieken-beheer-en-innovatie/natuurinclusief-bouwen>

Netwerk Groene Bureaus, 2020. Vleermuisprotocol 2021: www.netwerkgroenebureaus.nl

Planologische Ecologische Hoofdstructuur/Natuurnetwerk Nederland provincie Fryslân: <https://www.fryslan.frl/planologische-ecologische-hoofdstructuur-kaart-planologische-ehs/>

Verordening Romte Fryslân 2014, geconsolideerde versie maart 2021: <https://www.fryslan.frl/flysystem/media/geconsolideerde-versie-verordening-romte-fryslan-2014-versie-maart-2021.pdf>

Verspreiding van soorten: www.verspreidingsatlas.nl

Wetstekst Wet natuurbescherming: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>

Bijlage IFotobijlage

Graslandperceel te realiseren woning aan de Oude Dijk in Buitenpost. Links woning aan de Oude Dijk 3, rechts schapenschuur Oude Dijk 1a. Foto richting noorden.

Graslandperceel te realiseren woning aan de Oude Dijk in Buitenpost. Op de achtergrond de schuur aan de Oude Dijk 1a. Foto richting oosten.

Graslandperceel te realiseren woning aan de Oude Dijk in Buitenpost. Links de schuur aan de Oude Dijk 1a, op de achtergrond de overgang naar de Reahelstermieden. Foto richting zuiden.

Historische verkavelingssloot en elzensingels langs de zuid(oost)zijde van het plangebied. Foto richting zuidoosten.

Opgaande begroeiing aan weerszijden van de Oude Dijk ter hoogte van het plangebied (links op de foto). Foto richting westen.

Vooraanzicht schuur aan de Oude Dijk 1a. Foto richting zuiden.

De Reahelstermieden ten zuiden van de Oude Dijk 1a. Foto richting zuiden.

Graslandperceel ten zuiden van de schuur aan de Oude Dijk 1a. Foto richting noorden.

Laatste aanbouw schapenschuur met graslandperceel ten zuiden hiervan. Foto richting zuiden.

Schuur Oude Dijk 1a. Foto richting zuidwesten.

Bijlage II Toetsingskader

Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

De Wet natuurbescherming voorziet uitsluitend in de bescherming van Natura 2000-gebieden. Natura 2000 vormt een Europees netwerk van belangrijke natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Vanuit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en Habitatrichtlijn (1992) zijn Natura 2000-gebieden aangewezen. In Nederland betreft dit ruim 160 gebieden op land en in zee. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd ten aanzien van de soorten en/of habitattypen waarvoor ze zijn aangewezen. Uitgangspunt ten aanzien van deze gebieden is dat een activiteit of ruimtelijke ontwikkeling niet mag leiden tot negatieve effecten op deze instandhoudingsdoelen.

Soortbescherming

Met betrekking tot de bescherming van soorten flora en fauna worden in de Wet natuurbescherming de volgende drie categorieën onderscheiden:

- Soorten van de Vogelrichtlijn (§3.1 Wet natuurbescherming);
- Soorten van de Habitatrichtlijn en enkele bijlagen uit het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn (§3.2 Wet natuurbescherming);
- Nationaal beschermde soorten (§3.3 Wet natuurbescherming).

Voor een overzicht van de verbodsbepalingen voor de soorten vallend onder bovengenoemde categorieën wordt verwezen naar tabel 1. De verbodsbepalingen van bescherming van de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, de derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming op 1 januari 2017 is de wettelijke bevoegdheid in veel gevallen gedecentraliseerd van het Rijk naar de provincies. Vanuit deze positie hebben de provincies de bevoegdheid om voor soorten uit de derde categorie (nationaal beschermde soorten) onder voorwaarden een vrijstelling van ontheffingsplicht te verlenen. Voor de provincie Fryslân worden deze soorten, alsmede de aan de vrijstelling gestelde voorwaarden, benoemd in de provinciale Verordening Romte Fryslân 2014 (geconsolideerde versie maart 2021)⁶. In gevallen waarbij sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen in tabel 1 en geen sprake is van een vrijstelling, dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie.

⁶ Onder voorwaarden - waaronder activiteiten in het kader van ruimtelijke ordening - zijn de volgende soorten zoogdieren vrijgesteld: aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat. Daarnaast betreft het de volgende soorten amfibieën: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker/bastaardkikker. De vrijstelling van de kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) komt met de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening 2022 te vervallen.

	§ 3.1. Vogelrichtlijn	§ 3.2. Habitatrichtlijn	§ 3.3. Andere soorten
	Artikel 3.1 lid 1	Artikel 3.5 lid 1	Art 3.10 lid 1a
Doden en vangen	Het is verboden opzettelijk in het wild levende vogels te doden of te vangen.	Het is verboden in het wild levende dieren van soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen.
	Artikel 3.1 lid 2	Artikel 3.5 lid 4	Art 3.10 lid 1b
Voortplantings- en rustplaatsen	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
	Artikel 3.1 lid 3	Artikel 3.5 lid 3	
Rapen eieren	Het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben.	Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	N.v.t.
	Artikel 3.1 lid 4 en 5	Artikel 3.5 lid 2	
Verstoring	Het is verboden vogels opzettelijk te storen (lid 4), tenzij aangetoond kan worden dat de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (lid 5).	Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	N.v.t.
		Artikel 3.5 lid 5	Art 3.10 lid 1c
Vernielen of verwijderen planten	-	Het is verboden planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Tabel 1. Verbodsbepalingen met betrekking tot soortbescherming Wet natuurbescherming.

De bescherming van vogelnesten verdient een speciale vermelding. In de Wet natuurbescherming genieten vogelnesten in principe alleen bescherming in de periode dat ze in gebruik zijn. De ecologische functionaliteit van de nesten moet hierbij gewaarborgd zijn. Buiten deze periode vallen de nesten niet onder de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Om aan een aantal vogelsoorten die daarvoor speciaal gevoelig zijn benodigde extra bescherming te bieden is vanuit de provincies een overzicht opgesteld van vogelsoorten waarvan nesten en de directe ‘functionele’ omgeving van de nestplaats jaarrond bescherming genieten. Deze lijst en bijbehorende

beschermingsstatus is als zodanig dus niet opgenomen in de Wet natuurbescherming, maar betreft een bovenwettelijke provinciale 'beleidsregel'. Binnen de lijst met jaarrond beschermde nesten wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën. Van soorten uit categorie 1 tot en met 4 zijn de nesten jaarrond beschermd, van vogelsoorten uit categorie 5 hebben de nesten uitsluitend een jaarrond beschermde status indien er sprake is van 'zwaarwegende ecologische redenen'. Dit laatste is zelden het geval⁷.

Bescherming van houtopstanden

Hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van houtopstanden (voorheen geregeld via de Boswet). Uitgangspunt van de bescherming van houtopstanden in de Wet natuurbescherming vormt het behoud van het in Nederland aanwezige areaal bos. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In het geval van het vellen van houtopstanden die vallen buiten de bepalingen van §4.1 van de Wet natuurbescherming (hieronder vallen onder meer houtopstanden binnen de bebouwde kom, op erven, opstanden van populieren of wilgen langs wegen of waterwegen) geldt een meldingsplicht bij de provincie en mogelijk hieruit voortvloeiend een kapverbod dan wel herplantplicht.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een algemene zorgplicht opgenomen (§1.3 artikel 1.11). In de wettekst wordt met betrekking tot deze zorgplicht het volgende gesteld:

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Bovengenoemde zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel - indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd - de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen of - voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen - deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

De zorgplicht houdt met andere woorden in dat planten en dieren niet onnodig vernield dan wel gedood of verstoord mogen worden en dat de uitvoerder doet wat redelijkerwijs mogelijk is om schade aan wilde planten en dieren zoveel mogelijk te voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedere soort en individu in Nederland.

⁷ Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten vallend onder categorie 1 tot en met 4 in Fryslân zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw. De provincie Fryslân hanteert per 1 juli 2022 een aangepaste lijst voor vogels met jaarrond beschermde nesten.

Natuurnetwerk Nederland

De provinciale Verordening Romte Fryslân 2014 is opgesteld om ervoor te zorgen dat de provinciale ruimtelijke belangen doorwerken in de gemeentelijke bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. In de verordening staan regels over de thema's bundeling, ruimtelijke kwaliteit, wonen, werken, recreatie en toerisme, landbouw, natuur, kustverdediging en duurzame energie. In maart 2021 is een geconsolideerde versie van de verordening vastgesteld. Hierin is onder meer de bescherming van gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland en andere (natuur)gebieden geregeld.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk kan beschouwd worden als de ruggengraat van de Nederlandse natuur en moet natuurgebieden beter met elkaar verbinden om te voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en natuurgebieden hun waarde verliezen. Naast de Natura 2000-gebieden bevat het Natuurnetwerk Nederland ook overige leefgebieden van soorten en (agrarische) gebieden die een verbinding vormen tussen natuurgebieden.

Het Rijk heeft het algemene NNN-beleid vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), de provincies zijn verantwoordelijk voor het vormgeven en ontwikkelen van dit netwerk. De gebieden van het Natuurnetwerk Nederland en de functies die deze gebieden hebben, zijn planologisch beschermd via provinciaal beleid (Verordening Romte Fryslân 2014, geconsolideerde versie maart 2021). Doorwerking van het NNN beleid vindt plaats bij toetsing van gemeentelijke bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen aan de provinciale verordening. Het beleid ten aanzien van de bescherming van NNN-gebieden kent een 'nee, tenzij'-principe. Dit houdt samengevat in dat er geen nieuwe ontwikkelingen zijn toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN.